

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מסמך רקע בנושא:

הכוונה לסגור את תחנת הרדיו FM 88 של "קול ישראל"

מוגש לוועדת החינוך, התרבות והספורט

כתיבה: דפנה בן-פורת

אישור: הודיה קין, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

כ"ה בחשוון תשס"ו

27 בנובמבר 2005

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 6016 649 - 02

פקס: 6103 649 - 02

www.knesset.gov.il/mmm

מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת חה"כ אברהם פרוז, יו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט, לקראת דיון הוועדה בנושא "סכנת סגירת תחנת רדיו FM 88 של 'קול ישראל'". במסמך נסקרים הרקע לדיון, תמצית הרפורמה שבמסגרתה הומלץ לסגור את תחנת הרדיו האמורה והטענות העיקריות בעניין זה.

1. רקע

תחנת FM 88 של "קול ישראל" (להלן: התחנה) הוקמה בחודש אוגוסט 1995. היא עלתה לאוויר כחלק מהיערכות "קול ישראל" לעידן החדש של השידור במדינת ישראל, מתוך כוונה ליצור אלטרנטיבה איכותית לתחנות הרדיו המסחריות ולתת מידע אמין ומדויק לנהגים.¹

במהלך העשור לפעילותה עברה התחנה שינויי מבנה ותוכן – בעבר היא היתה תחנת רדיו לנהגים ("קול הדרך") ולאנשי עסקים ("קול הדרך לעסקים"), אך היום היא תחנה המשדרת מוזיקה מסוגים שונים, בלא שיקולים מסחריים או שיקולי רייטינג, ומטפחת יוצרים בתחילת דרכם, מתוך שיתוף פעולה עם בתי-הספר הגבוהים למוזיקה.²

התחנה חרתה על דגלה את הדגשת איכות השידורים, מתוך מתן ביטוי לסוגים מגוונים של מוזיקה, שחלקם אינם באים לידי ביטוי בכלי תקשורת אחרים, בלא כפיית רשימות שידור. התחנה מעניקה הזדמנות ליוצרים מסגנונות שונים להשמיע את יצירותיהם, ונראה כי היא אימצה את הגי'אז והבלוז כז'אנרים המובילים בשידוריה.

שיעורי ההאזנה לתחנה הם כ-5%–6%, שהם כ-200,000 איש, רובם בגילים 25–54. עלות תפעול התחנה מוערכת במיליון ש"ח, והכנסותיה גבוהות מהוצאותיה.³

הוועדה לרפורמה בשידור הציבורי בראשות רענן דינור, מנכ"ל משרד התמ"ת, הוקמה מכוח החלטת הממשלה מ-25 במרס 2005 (להלן: ועדת דינור). ועדת דינור נתבקשה להציע עקרונות לארגון מחדש של מבנה רשות השידור, הנהלתה וגופי השידור שלה. במסגרת זו קיימה הוועדה כ-20 ישיבות, ובסופן הציגה את המלצותיה לשרים הממנים וקיבלה את הערותיהם. בין השאר המליצה הוועדה לסגור את תחנת הרדיו FM 88.⁴

ב-30 באוקטובר 2005 התקבלה בממשלה החלטה מס' 4339 – בנושא רפורמה בשידור הציבורי, שבה אושרו עקרונות דוח ועדת דינור, בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה מ-10 באוקטובר 2005.

¹ מידע מאתר האינטרנט של תחנת הרדיו FM 88, <http://88fm.iba.org.il/>, תאריך הכניסה: 24 בנובמבר 2005.

² הגב' לינדה בר, דוברת רשות השידור, מידע שהתקבל בדואר אלקטרוני, 27 בנובמבר 2005.

³ בן שלו, "הבדיחה הזאת לא מצחיקה יותר", **הארץ**, 18 בנובמבר 2005.

⁴ הוועדה לרפורמה בשידור הציבורי, "עיקרי המלצות", **דוח הוועדה**, נוסח סופי לאחר דיווח לשרים, ינואר 2005.

יישום המלצות ועדת דינור נתון כעת בידי שרת המשפטים ציפי ליבני, שקיבלה לאחרונה את האחריות לרשות השידור. דובר השרה מסר לתקשורת כי היא לומדת את החומר ותיפגש בשבועות הקרובים עם הגורמים הנוגעים בדבר.⁵

מייד עם פרסום החלטת הממשלה והכוונה לסגור את התחנה פרץ **גל מחאה** ספונטני; המשך ההתנגדות לכוונה זו היה מאורגן יותר: בין השאר התקיימו בתל-אביב שתי הפגנות נגד סגירת התחנה בהשתתפות אמנים שונים, באינטרנט הופצה עצומה להצלת התחנה ובכתבות רבות שהתפרסמו בכלי התקשורת הוצגה מחאתם של תומכי התחנה.⁶

2. עיקרי המלצות ועדת דינור בדבר רשתות הרדיו⁷

ועדת דינור הוקמה על-ידי הממשלה ופעלה בכפיפות לשלושה שרים: השר הממונה על ביצוע חוק רשות השידור, שר האוצר ושר המשפטים. הוועדה המליצה להחיל שינויים מהותיים רבים בשידור הציבורי, ובעיקר במבנה רשות השידור, בהנהלתה ובכוח-האדם שלה, כדי לייעל את עבודת רשות השידור ולהתאימה לגמישות התפעולית והתפקודית המתחייבת מארגון יוצר במציאות העכשווית.

אשר לרשתות הרדיו קבעה ועדת דינור כי **"רשות השידור תצמצם את מספר רשתות הרדיו המופעלות, תוך הקפדה על שימור רשתות או תכנים הנותנים מענה לכשלי שוק (כגון רשת א', רק"ע, רדיו בערבית ו'קול המוזיקה') ושימור רשתות 'דגל' (כגון ב' וג')"**. הוועדה מצאה כי תחנת הרדיו FM 88 אינה עומדת אף באחד משני הקריטריונים ולכן לא מצאה לנכון לשומרה.

בדוח הוועדה מפורטים התכנים שישודרו בתחנות הרדיו. אשר לתחנת FM 88 (המכונה בדוח: "קול הדרך לעסקים", שמה הקודם של התחנה), נקבע כי **"הוועדה אינה רואה צורך ברשת כחלק משידורי הרדיו הציבורי"**. אין בדוח נימוק ספציפי לאי-שמירתה של התחנה.

יצוין כי בדיוני הוועדה צוינה התחנה לשבח, וחברי הוועדה העריכו כי ראוי לבחון את הפרטתה דווקא בשל הצלחתה המסחרית.⁸

3. הטענות העיקריות

המתנגדים לסגירת התחנה טוענים, בין השאר, כי אין נימוקים של ממש להחלטה לסגור את התחנה, וכי ההמלצה לעשות זאת היתה תולדה של פשרה בין חברי ועדת דינור, ולא נבעה משיקולים רלוונטיים לתחנה.

המתנגדים לסגירת התחנה מדגישים כי התחנה משמשת מפלט אחרון לחובבי מוזיקה איכותית בכלל ולחובבי ג'אז ובלוז בפרט, שכן מושמעת בה מוזיקה מגוונת ומיוחדת, בלא שעבוד לרשימות להיטים המוכתבות בתחנות אחרות. לטענת המתנגדים, הפרטת התחנה תחייב את מנהליה להתאים את תוכני

⁵ בן שלו, "הבדיחה הזאת לא מצחיקה יותר", **הארץ**, 18 בנובמבר 2005.

⁶ שם, וכן: שירות "הארץ", "אלפים הפגינו בתל-אביב נגד סגירת תחנת הרדיו FM88", **הארץ**, מוסף גלריה, 20 בנובמבר 2005.

⁷ הוועדה לרפורמה בשידור הציבורי, "עיקרי ההמלצות", **דוח הוועדה**, נוסח סופי לאחר דיווח לשרים, ינואר 2005, וכן: מר יאיר אלוני, חבר בוועדת דינור, כיום מנכ"ל רשות השידור, מידע שהתקבל בפקס, 27 בנובמבר 2005.

⁸ מר רענן דינור, יו"ר ועדת דינור ומנכ"ל משרד התמ"מ, מידע שהתקבל בדואר אלקטרוני, 27 בנובמבר 2005.

השידור לתכתיבים המסחריים של המפרסמים וזמן השידור שניתן למוזיקה איכותית וליוצרים צעירים יצומצם במידה ניכרת.

ועדת דינור ראתה בין מטרות הרפורמה מתן מענה לכשלי שוק בעולם רב-ערוצי (קרי – דאגה לשידור תכנים שאין אינטרס מסחרי לשדרם), קיום שידורי איכות בהיקף צפייה/האזנה רחב ועידוד היוצרים בישראל. המתנגדים לסגירת התחנה טוענים כי התחנה מתייחדת בסוגי המוזיקה המושמעת בה ובשיתוף הפעולה שהיא מקיימת עם יוצרים ישראלים, וכי בכך היא משרתת את המטרות האמורות של הוועדה ולכן היא ראויה לשמירה גם לפי יעדי הרפורמה.

יצחק לבני, יו"ר חברת החדשות של ערוץ-2 וחבר בוועדת דינור, אמר כי בין שיקולי הוועדה בהמלצתה לצמצם את שידורי הרשות היה הטיעון כי בכלכלה ציבורית גוף הממומן בכספי הציבור אינו צריך להתחרות בשידורים שיכולים להיעשות בסקטור הפרטי, בשל החשש מתחרות בלתי הוגנת. טיעון זה קיבל משקל בדיוני הוועדה, אך לבני וחברים נוספים בוועדה התנגדו בתוקף להשלכותיו.⁹

לדברי רענן דינור, יו"ר הוועדה ומנכ"ל משרד התמ"ת, ציבור המאזינים של התחנה לא ייפגע מהפרטתה, שכן אם ניסיון ההפרטה לא יצליח, רשות השידור תמשיך להפעיל אותה.¹⁰

מתגובת רשות השידור על פנייתנו עולה כי רשות השידור אינה יכולה להתייחס כעת למסקנות דוח ועדת דינור, בהעדר מוסדות ציבור שידונו בהמלצות הוועדה ויביעו את עמדתם.¹¹

אין חולק על חשיבותו של השידור הציבורי בדמוקרטיה הישראלית. כפי שקבעה ועדת דינור, שידור ציבורי צריך, בין השאר, לשקף את מגוון הדעות והרבדים בחברה ולתרום לשימור התרבות העברית לגווניה ולקידומה. נראה כי עיקר המחלוקת בין הגורמים המעורבים בדבר היא בשאלה אם יש מקום ו/או חשיבות לתחנת הרדיו FM 88 בקידום מטרות אלה של השידור הציבורי.

⁹ בן שלו, "הבדיחה הזאת לא מצחיקה יותר", **הארץ**, 18 בנובמבר 2005.

¹⁰ מר רענן דינור, יו"ר ועדת דינור ומנכ"ל משרד התמ"ת, מידע שהתקבל בדואר אלקטרוני, 27 בנובמבר 2005.

¹¹ הגב' לינדה בר, דוברת רשות השידור, מידע שהתקבל בדואר אלקטרוני, 27 בנובמבר 2005.